

Bruk kan være det beste vern

To av tre nordmenn vil verne mer norsk natur, kommer det fram i Nationens Distriktsbarometer. Verneiveren er klart størst i byene, men også på landsbygda er det et flertall for mer vern.

Denne sterke viljen til vern er et uttrykk for at det store flertallet er opptatt av å ta vare på naturen. Det er selvsagt positivt.

Men det er ikke til å komme vekk fra at naturvern også er kontroversielt. Lokale grunneiere og brukere opplever at deres muligheter til å nytte seg naturens ressurser blir kraftig begrenset eller bortfaller helt når storsamfunnet etablerer verneområder. Det er paradoksal: Grunneiere som har skapt verneverdier gjennom skånsom

forvaltning i generasjoner, har gjort naturen så verdifull at de ikke lenger kan tiltros råderetten over den.

Dessverre er det en utbredt oppfatning at det å ta vare på natur er synonymt med å frede den. I anledning Naturmangfoldsåret 2010, har WWF allerede framsett krav om å vedta 5 prosent skogvern som forpliktende mål i 2015, og 10 prosent i 2020. Dette handler overhodet ikke om å ta vare på natur, dette er et intetsigende matematisk mål for hvor mye skog en skal sette et verne-stempel på.

Dersom målet er å ta vare på naturen og naturmangfoldet, er det vel så viktig å sikre skjøtsel. En tredel av alle rødlisteartene lever for det meste i dagens eller gårdsdagens jordbrukslandskap. Disse artene trues i første

Oppsummert

Naturvern

1 To av tre nordmenn vil verne mer natur.

Naturbruk

2 Men en tredel av de truede artene lever i kulturlandskap.

Bruk og vern

3 For artsmangfoldet er det vel så viktig med gode planer for bruk som for vern.

rekke av gjengroing. Dette er arter som trenger bruk, ikke vern.

Arealendringer, i form av gjengroing eller endrete driftsformer, som er den desidert største trusselfaktoren for artsmangfoldet. Minst like viktig som arealvern og skjøtelsesplaner, er hvordan områdene som ikke vernes, blir forvaltet.

I tillegg til å registrere truede arter, skal Artsdatabanken nå også lage en rødliste over truede naturtyper. Det er viktig med mer kunnskap om artsmangfoldet. Det gir mulighet å utarbeide fornuftige planer for både vern og bruk.

Artsmangfoldet er alt for viktig til at vi skal fortsette med sjablongaktige målsettinger for naturvernet.

SAGT

av andre

FOTO: COLOURBOX

Fin sprøhet

* «En chips med fin sprøhet og mye smak av paprika.»
Dagbladet.no anmelder potet-chips.

Populistisk

* «Det er greit nok, var det ikke for programmets politiske undertekst og lette flørtning med populistiske knep: Eia stiller seg liksom på parti med folk i gata, mot en elite av sosialister og sosiologer.»
Halvor Finess Tretvoll anmelder Harald Eias tv-program «Hjernevask» i Dagsavisen.

Grei sprøhet

* «En dyr chips med grei konsistens og sprøhet.»
Dagbladet.no anmelder potet-chips.

Uten skrukk

* «Harald Eia viser oss ikke skrukken sin, men derimot at han har en begynnende måne. Og under den er altså hjernen til en riktig god forskningsjournalist.»
Ingunn Saltbones Leine anmelder Harald Eias tv-program «Hjernevask» i VG.

Toppstyrt

* «Vi tror vi er frie kunstnere, uten keiser og mesener som styrer oss, men sannheten er at vi er fullstendig underkastet offentlige og private bevilgere. Det er de som sitter på penge-sekken, og vi logrer for dem.»
Folkemusikkutøver Benedicte Maurseth til Klassekampen.

Lite smak

* «En sprø chips med lite smak av paprika.»
Dagbladet.no anmelder potet-chips.

Nationen arbeider etter Vær varsom-plaktens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo, tlf: 22 40 50 40. Epost: pfu@presse.no

Småkårsfolket på åkrane

DAGENS GJEST

«Småkårsfolket arbeida på åkrane» står det skrive i Andre Kongebok 25. kap. 12. vers. Og aldri har vel det vore meir sant enn dei siste 30 – 40 åra for landbruket.

Ikkje berre her til lands, men over heile den vestlege verda har landbruket bore på vitnesbyrde om ei stadig meir svekka næring. Det er ei næring der dei sosiale problema overgår mesta alle andre næringer.

Sjølv på New Zealand, som eg var så heldig å få studere på nært held eit heilt år i 2007 og som av mange vert trekt fram som stjerneek-

sempelet for korleis landbruket kan og bør drivast, er røyndommen langt råare enn den som kjem fram i forteljningane som når vår heimlege debatt.

Det toppa seg i 1985 då Roge-rianismen gjorde seg gjeldande og landbruket vart sett under ei sjokkdoktrine. Det var ei sjokkdoktrine som får sjølv FN's spesialrådgivar og stjerneøkonom Jefery Sacks til å framstå som Barne-TV figuren Colargol. Slankekuren som finansminister Roger Douglas sette Kiwibonden på pressa sjølv mordsrata for landbruket opp til fire gongar høgre enn i andre næringer. Men medan grannane åt kvarandre vaks det Newzealandske landbruket fram som det sterkaste i verda.

Eg møtte Barry Manderson like før inngangen av 2007, ein 52 år gamal mjølkebonde frå Timaru på sørøya. 680 kyr kjem innom mjølkestasjonen to gongar dagleg, men det er langt frå nok til å møte framtida. Han har dobla produksjonen to gongar sidan han kjøpte bruket av far sin i 1983. Innan neste brukar er klar til å ta over reknar han med enno ei dobling. Han fortel om tida etter sjokkdoktrinen at dei unge og mest risikovillige bøndene nekta å sjå «... alle dei tusen av sosiale tragediar som følgde i kjølvatnet

Bjørn Egil Flø

Bjørn Egil Flø er forsker ved Norsk senter for bygdeforskning

av dereguleringa». Og alle som kom seg igjennom det set i dag med «... ei farleg kjensle av å vere uovervinnelege, og nektar å sjå kvar me stemnar».

Det Newzealandske landbruket er i ferd med å nærme seg den absolutte økologiske tålegrensa, ei grense bøndene i Canterbury distrikt har fått føling med dei siste par tre åra. Det meteorologiske fenomenet El Niño som har brunsvidd både Australia og Midtvesten i USA har også gjorde seg gjeldande på den elles så nedbørsrike sørøya. To somrar med tørke synleggjorde den sårbare situasjonen det Newzealandske landbruket har sett seg sjølv i.

Situasjon er tilnærma identisk med den me historisk kjenner frå 30-talets «dustbowl» Amerika. Rask vekst i vasskrevjande produksjonar og ei utbreiing inn i miljømessig stadig meir marginale område har gjort bonden og næringa langt meir sårbar enn nokon gong.

Og då tørken kom tørsta dyra i hel på beite, slakteria nekta å ta imot meir dyr og bonden hengde seg i uthuset. Det einaste han etterlet seg var gjelda. Årsskifte 2007 – 2008 tangerte sjølv mordsrata blant bønder på New Zealand tala frå 1985.

TRAGEDIE

«Då tørken kom tørsta dyra i hel på beite, slakteria nekta å ta imot meir dyr og bonden hengde seg i uthuset.»

Kontroversiell: New Zealand-politikeren Roger Douglas.

FOTO: ALAN LIEFTING